

Andorkó Imre¹: Hibás teljesítés hibátlanul – Recenzió Csécsy Andrea: A szerződések hibás teljesítése, szavatosság, jótállás, minőségi kifogások intézése című munkájáról, amely megjelent Szikora Veronika (szerk.): Fogyasztóvédelmi magánjog – európai kitekintéssel című könyvben

Debreceni Jogi Műhely, 2010. évi (VII. évfolyam) 3. szám (2010. október) 74-75.

Bátran nevezhetjük a „Magyar Fogyasztóvédelmi magánjog – európai kitekintéssel” című kötet egyik legfontosabb fejezetének a szerződések hibás teljesítéséről, szavatosságról, jótállásról és a minőségi kifogások intézéséről írt részt. A fogyasztóvédelemmel, fogyasztói tanácsadással foglalkozó fogyasztói szervezetek tapasztalatai alapján² ugyanis a fogyasztói panaszok 60-70 %-a a hibás teljesítéshez kötődik. A könyvrészlet elkészítésére ezért Csécsy Andrea docens asszony, a DE ÁJK Polgári Jogi Tanszékének oktatója kapott felkérést, aki már több, kitűnő tanulmányt publikált a szerződésszegés témakörében, és akinek szakmai érdeklődését, hozzáértését a témakörben folytatott doktori kutatás és megszerzett PhD fokozat is bizonyítja. A szerződésstan hazai és európai fejlődési irányvonalát figyelemmel kísérőknek ezúttal sem kell csalatkozniuk, hiszen alapos, tudományos igénnyel készített, ám a didaktikai megfontolásokat is szem előtt tartó munka született. A néhány – javító szándékú – kritikai megjegyzésem ellenére nyugodt szívvel ajánlom a jogászképzésben vagy igazgatási képzésben részt vevő hallgatók, fogyasztóvédelmi szakemberek, oktatók, sőt az információéhes jogkeresők számára is. A megjegyzéseimet a következő ezer példány kiadásának előkészítése során ajánlom megfontolásra a szerzőnek és a szerkesztőnek.

A hibás teljesítést tárgyaló könyvrészlet a hibás teljesítés „újraszabályozásával” kezdi feldolgozni a témakört és felidézi, hogy a Ptk. vonatkozó hatályos rendelkezéseit (Ptk. 305 – 311. §§) a 2002. évi XXXVI. törvény iktatta be a magánjogi kódexünkbe azért, hogy az 1999/44/EK irányelvben meghatározott követelményeknek eleget tegyen a jogalkotó. A szerző figyelmet szentelt az irányelv átfogó ismertetésének is és bemutatta a minimum-harmonizáció szabályozási technikáját. Bemutatta, hogy az irányelvi szabályozást a Ptk. kötelmi jog általános részében implementálták, emiatt annak hatálya jóval meghaladja a közösségi jogalkotó által megkövetelt alanyi és tárgyi kört. A szerző számára megfontolásra ajánlom ezeknek a részeknek a fogalom-meghatározások utáni ismertetését. Véleményem szerint a szerző által alkalmazott – tehát a szabályozás változásából kiinduló – felépítés abban az esetben indokolt, ha a jogszabályok módosítására közvetlenül a tanulmány, értekezés megjelenése előtt került sor. Ez a körülmény véleményem szerint már nem áll fenn, hiszen az 1999-es irányelv rendelkezéseit 2002-ben implementálták, ezért ennek a résznek – a következő kiadásban – már egy külön „történeti” részt javaslok nyitni.

A következő cím alatt a szerző definiálta a későbbi anyagrészek elsajátításához nélkülözhetetlen fogalmakat (fogyasztó, fogyasztói szerződés), majd a hibás teljesítés lényegét fejtette ki a töle elvárható alapossággal. A leírtak megértését, feldolgozását nagyban megkönnyíti, hogy a szerző a tárgyalt részekhez szervesen illeszkedő, a gyakorlatból merített jogesetekkel világít rá a jogszabályok alkalmazásával kapcsolatban felmerülő kérdésekre. Az említett jogesetek természetesen – a forrás megjelölése mellett – BH-kon alapulnak, azonban azokból az irreleváns körülményeket, információkat „kiszűrte” Docens Asszony, így a gondos szerkesztésnek köszönhetően sikerült elkerülni a – főleg kezdő publikálóknál jelentkező tipikus – hibát, hogy az egyes jogesetek lényegtelen mozzanatait „rátelepszenek” a fontosabb mondanivalóra.

A kellékszavatosság fogalmának, illetve a szavatosság alóli mentesülés szabályainak ismertetése után bemutatja a szavatossági jogokat. A fogyasztóvédelemmel foglalkozó szakemberek véleménye általában megegyezik abban, hogy a szavatossági, jótállási igények

intézéséről szóló 49/2003. GKM. rendelet 4. § (2) bekezdésében található az a szabály, amely szerint a forgalmazónak a kijavítás vagy kicserélés 15 napon belüli elvégzésére csak törekednie kell, igencsak megnehezíti az igényérvényesítést, bizonytalanságot teremt a joggyakorlatban, ezért a határidőnek ily módon történő meghatározása méltatlan a fogyasztóvédelem magyarországi vívmányaihoz. Csécsy Andrea ezt a szabályt tárgyszerűen, pontosan, a szakmai elfogultlanság követelményének megfelelően ismertette, azonban itt inkább egy valamivel kritikusabb nézőpontot javasolnék a későbbiekben alkalmazni, amely rávilágítana az angolszász szabályozási minták szolgái, reflektálatlan átvételében rejlő veszélyekre is. Mindezeket túl a bemutatott szabályokhoz ez alatt a cím alatt is tipográfiaileg elhatárolt, jól szerkesztett, hasznos, gondolkodást serkentő jogesetek kapcsolódnak.

A szerző logikus, áttekinthető rendben ismerteti a szavatossági jogok érvényesítésére nyitva álló határidők szabályait és az egyes – gyakorlatban gondot jelentő – kérdéseket is felveti, majd megválaszolja, például a „tartós használatra rendelt dolgok” fogalmának bizonytalanságait, vagy az állatszavatosság tekintetében a szavatossági jog érvényesítésének végső jogvesztő határidejét.

Csécsy Andrea felvázolja a szavatossági igény teljesítésével kapcsolatos költség viselésének szabályait, majd a vonatkozó BH-k pontos megjelölésével a bírói gyakorlatot is, ami a könyvet forgató, hibás teljesítéssel kapcsolatos ügyekben eljáró jogászok, fogyasztóvédelmi szakemberek, és a törvény betűire és szellemiségére is fogékony forgalmazók számára nélkülözhetetlen információkat szolgáltat. Az alcím végén a Bundesgerichtshof egyik jelentős, nemzetközi visszhangot kiváltó, Quelle és Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände AG közötti esetet is feldolgozta. A német döntés ismertetése nem öncélú, hiszen implicit módon arra is rávilágít, hogy az európai uniós jogalkotás felgyorsulásával, a közösségi joganyag terjedelmének növekedésével, az unió szabályozási területének kiszélesedésével a német ügyben hozott ítélet is precedenst jelent a magyar jogalkotó és jogalkalmazók számára.

A hibás teljesítés szubjektív szankciójának és a fogyasztói szerződés esetén a kötelezett regressz igényének szabályait is a már többször méltatott, alapos, joggyakorlatot és a közösségi jogalkotás eredményeit is feldolgozó módszerrel tárgyalja.

A jogászképzésben résztvevő hallgatók számára gyakran komoly nehézséget jelent a szavatosság és a jótállás szabályai közötti különbségtétel, e két jogintézmény elhatárolása és a jótállás ismertetése. A szerző az olvasóit az általában problematikusnak bizonyuló pontok cizellált, áttekinthető, logikus kifejtésével, a klasszikusok (pl.: Eörsi) gondolataiból építkezve igyekszik átsegíteni. A cím tárgyalása során nem marad érzéketlen a leggyakoribb aktuális problémákra sem (pl.: a reklámban közölt feltételek alapján fennálló jótállás esetkörére vagy a jótállási nyilatkozatokkal kapcsolatos vissza-visszatérő kérdésekre). Összehasonlítja a jótállás és a szavatosság jogintézményét, felfedi a közöttük lévő alapvető különbségeket. Csak remélni tudom, hogy a joghallgatók közül nagyon sok értő és érdeklődő olvasó veszi kezébe a könyvet és így az oktatók kellemetlen vizsgatapasztalatainak száma, aránya csökken.

A hibás teljesítésről szóló fejezetet bátran ajánlom az érdeklődők, szakmabeliek figyelmébe, hiszen logikus felépítésű, kitűnő rálátást biztosít erre az igen ingoványos, bonyolult szabályokon alapuló, közösségi jogalkotás által is „behatárolt” jogterületre. A szerző kiemelkedő szakmai tájékozottságáról, jártasságáról és a kapcsolódó szakirodalom alapos, körültekintő feldolgozásáról tanúskodik.

¹ PhD hallgató, DE-ÁJK.

² Forrás: FOME, Joó Imre